

Čo je CSS?

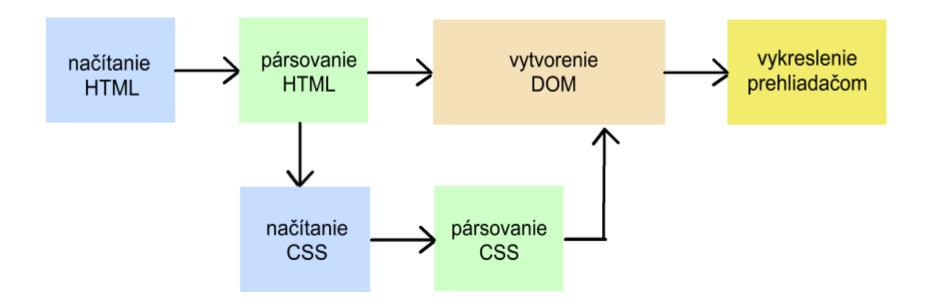
- Cascading Style Sheets
- deklaratívny jazyk, ktorý špecifikuje výzor stránky/dokumentu (prezentáciu, formátovanie)
 - sú to štýly, to, čomu zjednodušene hovoríme dizajn
 - písmo, farby, orámovanie, umiestnenie, pozadie,...
- šetrí?! čas
 - napr. v jednom CSS súbore máme definované rozloženie (layout) viacerých stránok
- CSS preporocesory
 - Sass premenné, vnorené pravidlá, mixins, ...

Ako CSS ovplyvňuje HTML?

- prehliadače aplikujú na dokument CSS pravidlá
 - definujú/určujú, ako sa dokument zobrazí

- poskytuje aparát na zotavenie sa z omylov (syntax)
 - napr. deklarácie, ktorým nerozumie ignoruje
 - nevýhoda môže byť ťažšie zistiť príčinu chyby

Vykreslenie dokumentu

https://www.html5rocks.com/en/tutorials/internals/howbrowserswork/#The_rendering_engine_

Ako vyzerá CSS?

obyčajný textový súbor s pravidlami

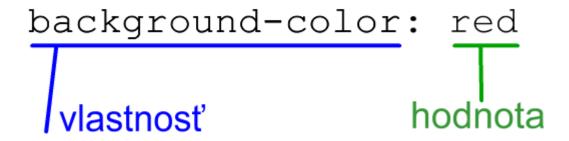
 má pomerne jednoduchú syntax, priamočiarú na pochopenie človekom

CSS vlastnosť

background-color vlastnosť

- vlastnosť (angl. property) indikuje štylistickú funkciu
 - identifikátor človeku zrozumiteľný, napr. background-color, font, width

CSS hodnota

• vlastnosť má hodnota (angl. value)

CSS oddeľovač vlastnosť:hodnota

 oddeľovačom je dvojbodka, teda vlastnosť: hodnota

CSS deklarácia

deklarácia

background-color: red

- ak je vlastnosť neznáma, alebo hodnota nie je platná, deklarácia je ignorovaná
- používa sa **US angličtina**, teda color, nie colour

CSS deklaračný blok

- ohraničený { ... }, obsahuje deklarácie
- bodkočiarka, oddeľuje deklarácie
- posledná bodkočiarka nie je nutná, ale dobrá prax

```
background-color: red;
color: white
```

CSS selektor

 selektor určuje element(y), na ktoré sa aplikuje deklaračný blok

```
a {
    background-color: red;
    color: white
}
```

CSS pravidlo

pravidlo - selektor spolu s deklaračným blokom

```
a {
   background-color: red;
   color: white
}
```

CSS pravidlá at-rule

- začína @, poskytnutie **metadát**, **podmienené pravidlá**, napr. :
 - @import vloženie externého css súboru
 - @charset znaková sada CSS súboru
 - @font-face pripojenie externého súboru s písmom
 - @media media queries

```
@font-face {
  font-family: "Open Sans";
  src: url("/fonts/OpenSans-Regular-webfont.woff2")
      format("woff2"),
      url("/fonts/OpenSans-Regular-webfont.woff")
      format("woff");
}
```

CSS pravidlá - nested statements

- špecifická podmnožina at-rule pravidiel
 - napr. @media, obsahuje vnorené (podmienené) pravidlá
 - pozn.: CSS neumožňuje vnárať pravidlá, toto sú výnimky

```
@media (min-width: 801px) {
  body {
    margin: 0 auto;
    width: 800px;
  }
}
```

CSS syntax

- formátujte CSS, aby bolo čitateľné
- prehliadač v princípe ignoruje biele znaky navyše
- dobrá prax:
 - každá deklarácia na novom riadku
 - "štruktúrovať" dokument pomocou komentárov /* */ štýly pre hlavičku, menu ...

```
/* hlavička dokumentu */
/* menu */
/* hlavný obsah */
```

CSS syntax

zátvorky sú dôležité

```
.header {
                             .header
 padding: 20px;
                               padding: 20px;
.header {
                             .header
 padding: 20px;
                               padding: 20px;
```

https://css-tricks.com/css-basics-syntax-matters-syntax-doesnt/

CSS - 3 spôsoby aplikácie v HTML

- 3 spôsoby aplikácie štýlov v HTML
 - externé štýly
 - interné štýly
 - inline štýly

CSS v HTML - externé štýly

```
<!DOCTYPE html>
<html>
  <head>
    <meta charset="utf-8">
    <title>My experiment</title>
    <link rel="stylesheet" href="style.css">
  </head>
  <body>
    <h1>Ahoj svet!</h1>
    Odsek
  </body>
</html>
```

CSS v HTML - interné štýly

```
<!DOCTYPE html>
< html>
   <head>
     <meta charset="utf-8">
     <title>My experiment</title>
     <style>
       p {
        color: red;
     </style>
   </head>
   <body>
      0 dsek 
   </body>
</html>
```

- môže sa v niektorých prípadoch hodiť
 - napr. keď pracujete s CMS, kde nemáte priamy prístup k hlavným CSS súborom

CSS inline štýly

```
<!DOCTYPE html>
<html>
 <head>
    <meta charset="utf-8">
   <title>My experiment</title>
 </head>
  <body>
   <h1>Ahoj svet!</h1>
   Odsek
 </body>
</html>
                     TOTO NEPOÚŽÍVAJTE!
                  iba ak naozaj, naozaj, naozaj musíte
```

CSS Selektory

- jednoduché selektory
- selektory podľa atribútov
- pseudo-triedy
- pseudo-elementy
- kombinácie
- viacnásobné selektory (skupiny)

Jednoduché selektory - element

keď selektor je názov elementu

```
Ktorá farba sa ti páči?
<div>Páči sa mi modrá.</div>
Preferujem červenú!
/* všetky p elementy majú červené písmo */
p {
  color: red;
/* všetky div elementy majú modré písmo */
div {
 color: blue;
```

Jednoduché selektory - class

 keď selektor je názov triedy (do rovnakej triedy môže patriť viacero elementov)

```
Ktorá farba sa ti páči?
<div class="blue">Páči sa mi modrá.</div>
Preferujem červenú!
/* všetky p elementy majú červené písmo */
} q
 color: red;
/* všetky div elementy s triedou blue majú modré písmo */
div.blue {
  color: blue;
```

Jednoduché selektory - class /2

 keď selektor je názov triedy do rovnakej triedy môže patriť viacero elementov

```
Ktorá farba sa ti páči?
<div class="blue">Páči sa mi modrá.</div>
Preferujem červenú!
Naozaj?!?
/* všetky p elementy majú červené písmo */
} q
 color: red;
/* všetky elementy s triedou blue majú modré písmo */
.blue {
 color: blue;
```

Jednoduché selektory – id

- keď selektor je identifikátor (v dokumente musí byť identifikátor unikátny)
- ak má viacero elementov rovnaké id, prehliadač spravidla uvažuje prvý element, na ktorý "natrafí", ostatné ignoruje – je to ale nevalidný dokument

```
Ktorá farba sa ti páči?
#question {
   color: red;
}

p#question {
   color: red;
}
```

CSS názvy identifikátorov

• trieda (atribút class), identifikátor (atribút id)

- môže obsahovať znaky [a-zA-Z0-9]
- ISO 10646 znaky **U+00A0** (no break space) a vyššie
- pomlčku (–) a podčiarkovník ()
- nemôže začínať číslicou, dvomi pomlčkami, alebo pomlčkou nasledovanou číslicou

CSS selektory – univerzálny selektor

- univerzálny selektor *
- zahŕňa všetky elementy
- · často používaný v kombinácii s inými selektormi

```
<div>
    Lorem ipsum dolor it samet <strong>border</strong> or
    <em>border em</em>, tub sith si gnitteg <strong>tuo fo
    andh</strong>!
</div>

* {
    padding: 5px;
    border: 1px solid black;
    background: rgba(255,0,0,0.25)
}
```

CSS selektory - atribúty

- výber elementov na základe zhody atribútov a ich hodnôt
 - selektor je ohraničený []
- [attr] všetky elementy s atribútom attr, nezáleží na hodnote
- [attr=val] všetky elementy s atribútom attr, ak jeho hodnota je val
- [attr~=val] všetky elementy s atribútom
 attr, ak sa v hodnote atribútu vyskytuje slovo
 val (slovo postupnosť znakov oddelená
 medzerou), napr. názov triedy
 pr1-atributy.html

CSS selektory – atribúty RegEx

- [attr|=val] všetky elementy s atribútom attr, kde hodnota je presne val, alebo začína val-
- [attr^=val] všetky elementy s atribútom attr, ak hodnota začína val
- [attr\$=val] všetky elementy s atribútom attr, ak hodnota končí val
- [attr*=val] všetky elementy s atribútom attr, ak hodnota obsahuje reťazec val

CSS selektory – pseudo triedy

- kľúčové slovo, pred ktorým je:, pridáva sa na koniec selektorov
- štýl je aplikovaný na elementy, ktoré sú v určitom stave
- napr.:
 - a:hover
 - a:active
 - a:focus
 - a:visited

CSS selektory – pseudo triedy

:active :checked :any :default :dir() :disabled :enabled :first :empty :first-child :fullscreen :first-of-type :focus-within :focus :hover :indeterminate :in-range :invalid :last-child :lang() :last-of-type :left :link :not() :nth-child() :nth-last-child() :nth-last-of-type() :nth-of-type() :only-child :only-of-type :optional :out-of-range :read-only :read-write :required :right :root :target :scope

https://www.w3schools.com/css/css_pseudo_classes.asp

:visited

:valid

CSS selektory – pseudo elementy

- kľúčové slovo, pred ktorým je ::, pridáva sa na koniec selektorov
- štýlovanie určitej časti elementu
 - ::after
 - ::before
 - ::first-letter
 - ::first-line
 - ::selection
 - ::backdrop

https://www.w3schools.com/css/css pseudo elements.asp

CSS selektory – skupiny

- deklaračný blok môže byť aplikovaný na viacero selektorov súčasne
 - selektory sa oddeľujú čiarkou

```
p, li {
  font-size: 1.6em;
}
```

CSS selektory – kombinácie

- výber elementov na základe ich zvájomného vzťahu
- nech A a B reprezentujú ľubovoľný selector (doteraz predstavený)
- A B každý element zodpovedajúci selektoru B, ktorý je potomkom elementu, ktorému zodpovedá selektor A (aj potomok potomka, ...)
- A > B každý element zodpovedajúci selektoru
 B, ktorý je priamym potomkom elementu, ktorému zodpovedá selektor A

CSS selektory – kombinácie

- A + B každý element zodpovedajúci selektoru B, ktorý je ďalším súrodencom elementu, ktorému zodpovedá selektor A (teda ďalšie dieťa s rovnakým rodičom)
- A ~ B každý element zodpovedajúci selektoru
 B, ktorý je jedným z ďalších súrodencov elementu,
 ktorému zodpovedá selektor A

CSS syntax

medzera môže byť dôležitá

```
body ul li
bodyulli
.header .title
.header .title
.header .title
.header.title
```

medzera može byť dôležitá

```
background-image: url(tiger.jpg);
background - image: url(tiger.jpg);
background-image: url (tiger.jpg);
```

• bezvýznamná medzera

```
.header {
                             .header
  padding: 20px;
                              padding:20px;
                               .header {
.header{
                            padding: 20px;
 padding: 20px;}
.header{padding:20px;}
                             .header{
                            padding:
                                        20px;
```

dôležité bodkočiarky

```
.header {
 padding:
               20px;
 max-width:
              600px
 background:
              black;
              white;
 color:
.header {
 padding:
               20px;
 max-width:
              600px;
 background:
              black;
 color:
              white
```

pozor na znaky navyše

```
.header {
.header {
                         /padding: 20px;
padding: 20px;
.header { [{
                         .header {
  padding: 20px;
                           padding: ~20px;
```

(niekedy) zbytočné nové riadky

```
.header {
  box-shadow:
     0 0 5px rgba(0, 0, 0, 0.5),
20px 2px 5px -5px rgba(0, 0, 0, 0.5);
.bar
  background-image:
    url(texture.png),
    url(tiger.jpg);
.button::after
     content:
          ">":
```

CSS vlastnosti a ich hodnoty

- číselné hodnoty
- farby
- súradnice
- funkcie

Číselné hodnoty

- dĺžka (length, nápr. výška elemetu/bloku)
- veľkosť (size, napr. písma)

- pixel picture element, px
 - absolútna jednotka
 - má "vždy" rovnakú veľkosť
- ďalšie absolútne jednotky
 - mm, cm, in
 - pt point 1/72 z palca
 - pc pica (pajka) 12pt

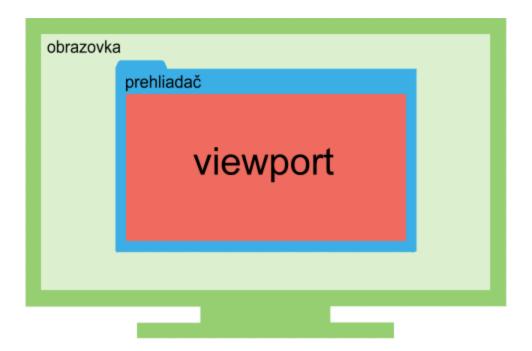
Číselné hodnoty /2

- relatívne jednotky:
 - em 1em prednastavený štýl prehliadača 16px
 - 2em veľkosť písma bude dvojnásobná voči aktuálnej veľkosti písma v elemente
 - pozor na dedenie

- ďalšie relatívne jednotky:
 - ex 1ex výška písmena "x" aktuálneho písma
 - ch 1ch šírka čísla "0" aktuálneho písma
 - rem 1rem vždy relatívne voči veľkosti písma v koreňovom elemente (html)

Číselné hodnoty /3

- vw, vh 1/100 šírky, resp. výšky viewportu
- viewport viditeľná plocha/oblasť webovej stránky

Číselné hodnoty /4

- nie každá číselná hodnota musí mať uvedenú jednotku
- napr. keď chceme vynulovať margin: 0;
 - netreba uvádzať px, ani nič iné je to zbytočné
- podobne, line-height:1.5; (výška riadku)
 - výška riadku bude 1,5 násobok aktuálnej veľkosti písma
 - môžu sa použiť aj jednotky

Hodnoty - percentá

- najčastejšie šírka/výška elementov
- definovanie v percentách umožňuje, napr.
 - vytvárať bloky/boxy, ktorých šírka/výška sa prispôsobí šírke/výške ich rodičovského elementu

- blok s fixnou šírkou/výškou (napr. v px)
 - angl. fixed-width/height block
- blok s premenlivou veľkosťou (v %)
 - angl. liquid block

Hodnoty - farby

- možností je niekoľko
 - rovnaká farba môže byť určená rôznymi spôsobmi
- kľúčové slová
 - color: red
- hexadecimálna hodnota
 - color: #ff0000; (skrátene #f00)
- modely RGB(A), HSL(A)
 - color: rgb(255,0,0);
 - color: rgba(255,0,0,0,5); (polovičná nepriehladnosť, angl. opacity, alfa-kanál pixelu)
- prevod farieb z/do rôznych farebných modelov

Hodnoty - funkcie

• rgb() – počíta, aká farba sa má aplikovať

- transform: rotate (45deg);
 - otočí element o 45 stupňov
- transform: translate(50px, 60px);
 - posunie element o 50px (os x) a 60px (os y)
- width: calc(90%-15px);
 - vypočíta šírku ako premenlivých 90% fixných 15px

CSS ako sa aplikujú pravidlá?

- CSS kaskádové štýly kaskáda
 na poradí pravidiel záleží
- inline štýly majú prednosť/prepisujú interné a externé pravidlá
- konkrétnejší selektor má prednosť pred menej konkrétnym selektorom
- pravidlá, ktoré sa vyskytujú neskôr v kóde, prepisujú predchádzajúce pravidlá
- pravidlo s príznakom ! important má vždy prednosť

Deklarácia ! important

- !important platí nad všetko
 - môže ho "prebiť" iba iný !important, ktorý bude deklarovaný neskôr
 - s rovnakou alebo s vyššou mierou konkrétnosti (angl. specificity)

nepoužívať!

- ak to nie je naozaj nutné (napr. CMS)
- je to "násilný" zásah do normálneho fungovania kaskády

Konfliktné deklarácie

- Konfliktné deklarácie sa aplikujú v tomto poradí, pričom neskoršie majú prednosť:
- 1. Prednastavené štýly prehliadača (keď iné štýly nie sú nastavené)
- 2. Štýly deklarované používateľom (user custom styles)
- 3. Štýly deklarované autorom (pripojené k stránke)
- 4. Autorom deklarovaný! important
- 5. Používateľom deklarovaný! important

pozn.: má logiku, že používateľ môže prekonať cez !important autorovu deklaráciu – už spomínané CMS

Konfliktné deklarácie - ale

- inline štýly majú prednosť pred internými a externými štýlmi, ale
 - ak je deklarácia !important v internom/externom štýle a v inline štýle nie je deklarácia !important, potom interná/externá deklarácia má prednosť pred inline deklaráciou
 - ak je deklarácia ! important v internom/externom štýle a aj v inline štýle, potom deklarácia v inline štýle má prednosť

Miera konkrétnosti selektora

- angl. specificity
- selektor na triedu má nižšiu mieru konkrétnosti ako selektor na identifikátor
- ako určiť mieru konkrétnosti selektora
 - napr. kombinovaného?

```
li > a[href*="en-US"] > .inline-
warning
```

Miera konkrétnosti selektora /2

- počíta sa ako spojenie štyroch zložiek:
- tisícky 1000 ak je deklarácia v atribúte style
- stovky za každý selektor na identifikátor: +100
- desiatky za každý selektor na triedu, selektor na atribút, alebo selektor na pseudo triedu: +10
- jednotky za selektor na názov elementu, alebo pseudo element: +1

```
pozn.: univerzálny selektor *, kombinácie (+, >, ~, ' '), a pseudo trieda : not nemajú vplyv na mieru konkrétnosti
```

= 22

```
li > a[href*="en-US"] > .inline-warning
Tisícky: -
Stovky: -
Desiatky: 20
      10: [href*="en-US"]
      10: .inline-warning
Jednotky: 2
      1: a
      1: li
```

```
#important div > div > a:hover
deklarácia je vo vnútri style
```

```
#important div > div > a:hover
deklarácia je vo vnútri style
Tisícky: 1000 (deklarácia v style)
Stovky: 100
       100: #important
Desiatky: 10
       10: : hover
Jednotky: 3
       1: div
       1: div
       1: a
```

= 1113

```
p.red {
    color: red !important;
}
p.blue {
    color: blue !important;
Odsek...
```

Akú farbu písma bude mať odsek?

```
p.red {
    color: red !important;
```

Ak je rovnaká dôležitosť (importance) a miera konkrétnosti (specificity), potom vyhráva neskoršia deklarácia.

```
Odsek...
```

Akú farbu písma bude mať odsek? - modrú

Všetko je to na úrovni vlastností

Ako bude naformátované slovo "dôležitý"?

```
/* specificity: 0002 */
p strong {
 background-color: yellow;
 color: green;
/* specificity: 0001 */
strong {
  text-decoration: underline;
 color: red;
Som <strong>dôležitý</strong> odsek.
```

Všetko je to na úrovni vlastností

Ako bude naformátované slovo "dôležitý"?

```
/* specificity: 0002 */
p strong {
 background-color: yellow;
 color: green;
/* specificity: 0001 */
strong {
 text-decoration: underline;
 color: red;
Som <strong>dôležitý</strong> odsek.
```

Dedenie

- posledná "kocka" skladačky, aby sme pochopili, aký štýl je aplikovaný na element
- niektoré hodnoty vlastností sú dedené potomkami, niektoré nie sú
- prečo nie všetko alebo nič? guláš?
 - napr. font-family a color (sa dedia)
 predstavte si že by ste mali nastavovať každému elementu typ písma, alebo farbu
 - naopak, margin, padding, border, background-image (sa nededia) predstavte si že nastavíte elementu body background-image a museli by ste potom každému potomkovi zmeniť/vypnúť background-image

Dedenie – treba sa postupne naučiť

 ktoré vlastnosti sa dedia (v prednastavenom režime), a ktoré nie sa treba postupne – používaním naučiť

https://www.w3.org/TR/CSS21/propidx.html

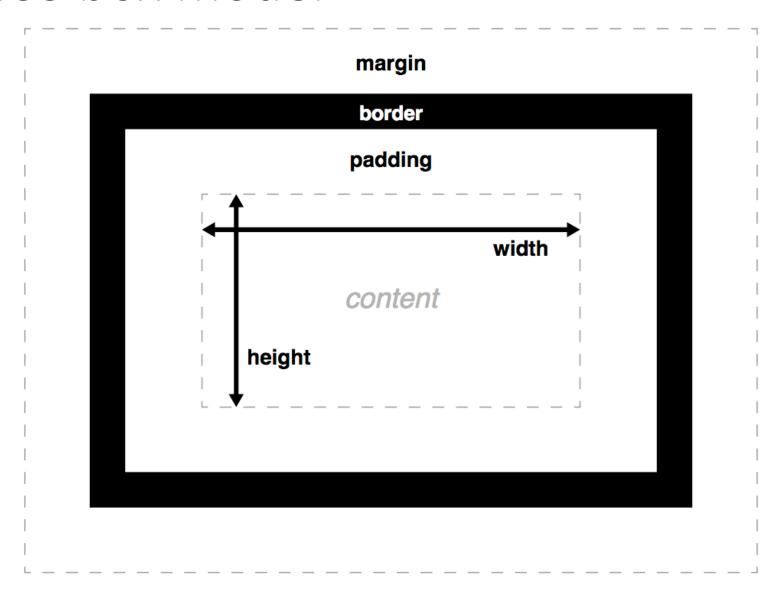
Dedenie – pod kontrolou

- CSS poskytuje tri špeciálne hodnoty, ktoré je možné použiť ako hodnoty vlastností, na ovplyvňovanie dedenia
- inherit: hodnota vlastnosti sa nastaví na rovnakú, akú má predok
- initial: hodnota sa nastaví na prednastavenú hodnotu štýlu prehliadača, ak nie je def. a vlastnosť sa implicitne dedí, potom inherit
- unset: ak sa vlastnosť implicitne dedí, potom inherit, inak initial

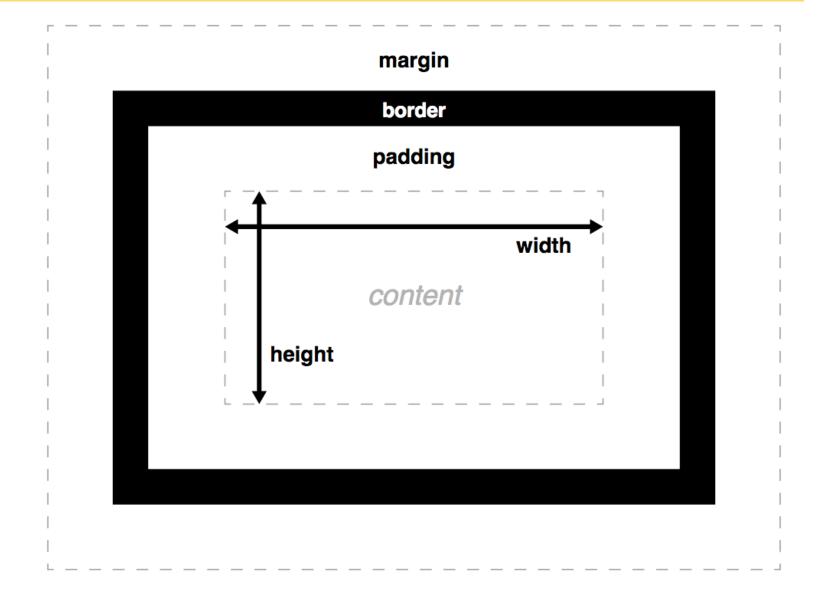
CSS box model

- aby sme mohli začať vytvárať "layout" stránky, musíme dobre rozumieť tzv. box modelu
- základ na vytváranie rozloženia/usporiadanie stránky (page layout)
- každý element je reprezentovaný obdĺžnikovým blokom, spolu s:
 - margin vonkajší okraj
 - padding vnútorný okraj
 - border rámik
 - + obsah

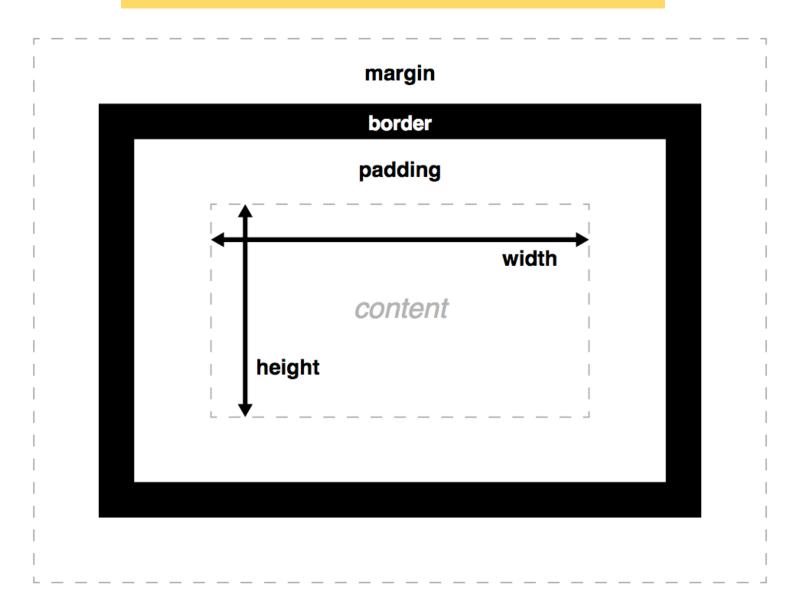
CSS box model

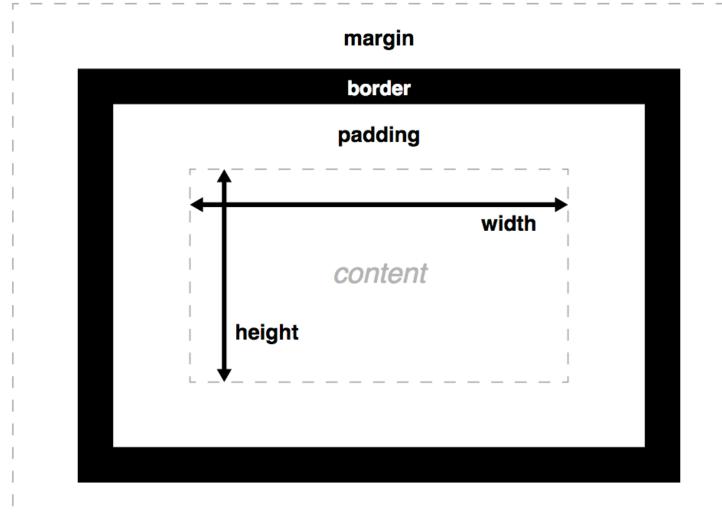
width/height - šírka/výška obsahového bloku

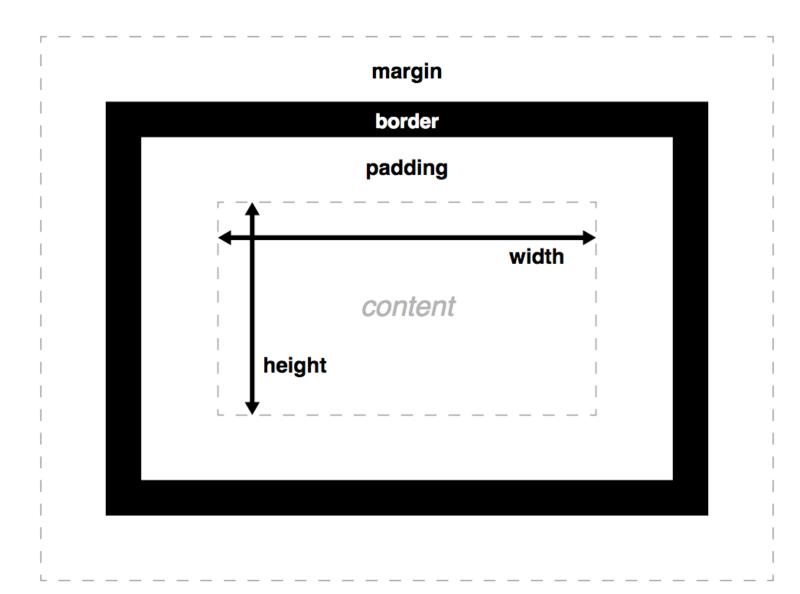
padding - vnútorný okraj bloku

border – rámik, medzi vnútorným a vonkajším okrajom bloku

margin - vonkajší okraj bloku

Box model – obsah

- width, height šírka/výška obsahu bloku
- obsahový blok môže obsahovať jednak text, ale tiež ďalšie bloky (elementy)
- tiež
 - min-width blok nemôže mať menšiu šírku, ako určuje hodnota
 - max-width
 - min-height
 - max-height

```
• napr.:
     {
          width: 50%;
          min-width: 480px;
}
```

Box model -padding

- obsahový blok môže obsahovať jednak text, ale tiež ďalšie bloky (elementy)
- padding vnútorný okraj
 - možnosť nastaviť každú zo strán

```
padding: 10px 15px 5px 10px;
(top:10,right:15,bottom:5,left:10)
```

- padding: 10px; (top=right=bottom=left:10)
- padding: 10px 15px; (top=bottom:10, right=left:15px)
- padding-top: 10px;
- padding-(right|bottom|left): 10px;

Box model - margin

- margin vonkajší okraj
 - možnosť nastaviť každú zo strán

```
margin: 10px 15px 5px 10px;
(top:10,right:15,bottom:5,left:10)
margin: 10px;
(top=right=bottom=left:10)
margin: 10px 15px;
(top=bottom:10, right=left:15px)
margin-top: 10px;
margin(right|bottom|left): 10px;
```

 margin collapsing – keď sa dva bloky dotýkajú, vzdialenosť medzi nimi nie je suma vonkajších okrajov na danej strane, ale veľkosť okraja väčšieho z nich

Box model - border

- rámik medzi margin a padding
- prednastavene je nulový
- možnosť nastaviť, hrúbku, farbu, a štýl čiary (napr. bodkovaná)
- možnosť nastaviť každú zo strán zvlášť:
 - border: 1px solid red;
 - border: 5px dotted rgb(254,211,10);
 - border-(top|right,bottom,left)
 - border-(width|style,color)
 - border-(top|right,bottom,left)-(width|style,color)

Box model – poznámky

- výšku bloku a rámik nie je možné nastaviť v percentách
- celková šírka bloku je
 - width +
 padding-right +
 padding-left +
 border-right +
 border-left
- background-color, background-image
 - siaha až po hranu rámika

Box model - background-clip

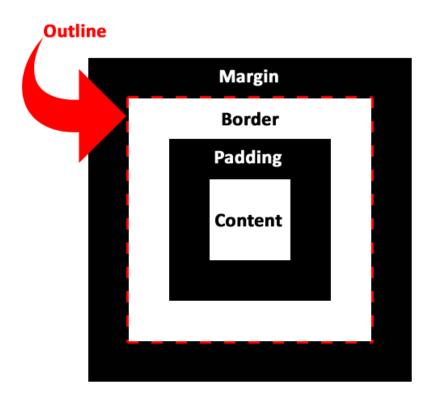
- pokiaľ má v bloku siahať obrázok (ako pozadie), príp. farba pozadia môžeme explicitne určiť:
- background-clip: border-box;
- background-clip: padding-box;
- background-clip: content-box;

Box model - overflow

- ak nastavíte fixnú veľkosť bloku (napr. v px), môže sa stať, že sa obsah doň nezmestí – obsah bude pretekať
- pretekajúci obsah vieme dostať pod kontrolu
- vlastnosť overflow:
 - auto pretekajúci obsah sa skryje a zobrazia sa posuvníky (angl. scrollbars)
 - hidden pretekajúci obsah sa skryje
 - visible prednastavená hodnota, pretekajúci obsah je viditeľný, môže spôsobovať vizuálne – nechcené nedostatky

Box model - outline

- vyzerá ako rámik (border) ale nie je priamou šúčasťou box modelu
 - nemení veľkosť bloku,
 - je vykreslený mimo border-boxu
 - vo vnútri marginu

Box model – typy blokov

- elementy: blokové, inline
- CSS poskytuje aparát na zmenu typu bloku elementu
- cez vlastnosť display
- block obsah pred/za blokom je na novom riadku, na elementy je aplikovaný štandardný box model
- inline obsah na rovnakom riadku, ako okolitý text a iné inline elementy;
 - obsah sa zalamuje s tokom textu, podobne ako riadky v odseku – "stratí svoj tvar"
 - nastavenie šírky/výšky nemá vplyv;
 - nastavenie margin, padding a border ovplyvní pozíciu okolitého textu, neovplyvní okolité blokové elementy

Box model – typy blokov

- inline-block niečo medzi block/inline
 - obsah na rovnakom riadku, ako okolitý text
 - je možné nastaviť šírku/výšku
 - obsah sa nezalamuje s tokom textu, ak nemá miesto v danom riadku, je celý presunutý na ďalší riadok – nestratí svoj tvar
- blokové elementy majú prednastavené display: block;
- Inline element majú prednastavené display: inline